

Komandi partur
Í komandi parti verður m.a. komið til grindadrápið, sum seinkaði sosialismuna í Føroyum í 10 ár

Brorson indsat bag Vinduesglas.”
Tey finga kaffi hjá A.C. Evensen presti.

Fátækrafólk í Havn

Dagin eftir verður etin morgunmatur hjá fútanum Westh. Ein, sum var við, var Andrass Samuel-sen. Fútin greiddi m.a. H.P. Hansen frá um skipanina við leigutráðum. Andrass greiddi frá, at hann stuðlaði altíð slíkar umsóknir.

Týsdagin hevði H.P. Hansen eina langa samrøðu við fútan

vann 17 kr. um vikuna umframt kost og innivist. Teir lótu illa at korunum hjá smámonnum og greiddu frá keypmonnunum, “som plyndrede Smaafolk, som var ganske afhængige af dem”. Tímalønin hjá arbeðara var 25 oyru. Tað var annars í hesum tíð-um, at fyrstu arbeðarafeløgini vórðu stovnað.

H.P. Hansen skrivar, at de “de to unge Mænd gør et umodent indtryk”, og serliga var tað Jóan Petur Davidsen, sum var nakað

fuglar hvør um dagin. Bóndin roknaði við, at hvørjir átta fuglar kundu geva eina krónu í inntøku.

H.P. greiðir eisini frá, at “førhen sendte Øerne deres vagabonder-ende Fattige dertil.”

Húsfólkið á Dímun var maður, kona, sonur, 4-5 smærri børn (gentur), 2 arbeðsgentur og 4 hús-kallar. Lønin var matur, innivist, klæðir og 3-400 krónur fyri árið. Umframt vóru triggir “kvindel-ige Fattiglemmer”. Tað høvdu fyrr eisini verið mannligr fatækralim-

ein av teimum mest afturhaldandi sambandsmonnunum.

Sunnudag 18. Juli er vitjan umborð á Bestkytteren. Millum gestirnar vóru Effersøe saman við konu og svigarinnu og tey hjá reiðaranum T.F. Thomsen, sum eisini var týskur konsul. Tey fóru seinni í land í dans.

Vitjan á hvalastøðini í Lopra

Dagin eftir verður vitjað á hvala-støðini í Lopra. Tann dagin kom ein hvalabátur inn við trimum hvalum. Stjórin segði, at teir vóru tilsamans verdir kr. 6.000. Higartil í summar vóru veiddir 100 hvalir. Tað var bara veitt á sumri. Teir finga hvalabúff, sum smakkaði framúr væl, sum finasta oksakjøt. Um veiðan helt fram sum higartil, kundi samlaða inntøkan gerast um kr. 350.000, ein risaupphædd tá á døgum.

Um stórhvalaveiðuna skrivar H.P. Hansen seinni í blaðnum um hvalastøðirnar:

Her er det Pengemændene, som hovedsagelig løber med Fortjenesten, og det er mest Nordmænd, som skummer Fløden.

Hann heldur ikki, at hesar støð-ir geva so nógv arbeðspláss.

Derimod spiller det en Rolle, at Smaafolk paa Færøerne kan forsynes med Hvalkød til 8-10 øre Kg.

Mortensenmenninir eiga ein fjórðing av partarpeningininum, restina eiga norðmenn. Sama fyrirøka eigur eina stóra hvalastøð í Suðurishavinum.

Da jeg var i Lopra traf jeg en Nordmand som for egen regning var der og købte og nedsaltede Hvalkød, som senere sendtes til Norge. Han lagde ikke skjul paa, at meget røget Hvalkød i Norge solgtes som - Reenkød og Dyreryg! Det er en god Forretning. Denne Nordmand gav vel 2-3 øre Pundet og sælges maaske senere i røget Tilstand til 40-50 Øre Pundet.

Jo, Hvalerne giver Penge, men

Danskerne lader de fremmede om det.

Skúlaviðurskifti

Tann 21.juli skrivar H.P. Hansen:

Eg skilji, at Flora við okkara posti frá 10. juli liggur í Kirkwall, og at skipið hjá Tulenius, Sterling, er á ferðini úr Íslandi til Føroya tikið av Bretum. Íslenska Gullfoss er eisini tikið. Lastin hjá teimum er ull.

Eg hevði annars ætlað mær heim aftur við Sterling, men hetta verður av ongum.

Í dag havi eg lisið einar 10 avisir heima hjá Skaalum, blað-stjóra á Dimmalætting, og eg havi havt eina longri samrøðu við amtmannin Rytter um skúlavið-urskifti í Føroyum. Hann hevur bjóðað mær til døgurða kl. 7 í kvøld.

Amtmanden fortalte grufulde Ting om Skolevæsenet, før han kom herop.

Hans P Hansen hevur fleiri frásagnir um skilið, har lærarar kundu hava fleiri arbeðir í senn, sum teir finga løn fyri.

Tað er als ikki vist, at hansara frásagnir eru eftirfarandi, men hetta er so tað, sum Rytter hevur greitt frá.

Eitt dømi skuldi vera um ein lærara, sum skuldi undirvísa í trimum skúlum. Men skúlastjór-nin fekk at vita, at hann undirvísti bara í einum teirra. Hetta skuldi vera í samráð við kommununa, sum spardi sín part av lønini, meðan staturin rindaði fyri allar skúlarnar.

Í einum øðrum føri hevði lær-arin fleiri onnur stórv. Tá ið hann frætti, at amtmaðurin ætlaði at koma á skúlan og lurta eftir und-irvísingini, bleiv hann so bangin, at hann segði øll síni eykastórv frá sær í stundini.

Hetta er einasta mynd sum finst frá ferðini. Maðurin niðast í fjøruni er H.P. Hansen. Hvar man henda myndin vera tikin?

um heimsbardagan og um sosial-ismuna. Tosað varð eisini um vil-korini hjá smáfólki. Søren Müller var eisini til staðar. Hann greiðir frá, hvussu í gomlum døgum “ThorshavnsArbejderbefolkning løb til Havnen og tiggede, naar Bønderne kom roende i deres Baade, for at sælge deres Varer: Faarekød, Fugle, Uld o.s.v. Tiggeriet er nu fuldstænding forbi. Det er Skibene, der er blevet Kilden til den smule Velstand, der nu er på Øerne.”

Fyrstu socialistarnir

Sama kvøld verður komið til sjálvi ørindini við ferðini, nevnliga sosialisman.

Tá komu tveir socialdemo-kratar úr Havn á gátt. Teir eru “Typograf Rasmussen” og “Bager Davidsen”. Tann fyrri eru uttan iva Jógvan Rasmussen, kendur prentari í Havn. Jóan Peter David-sen, bleiv seinni tingmaður fyri javnaðarflokkin í mong ár. Eitt skifti var hann eisini landsstýris-maður. Hin vegin kom Jógvan vist ikki at gera seg nakað serligt galdandi í politikki.

Jógvan segði, at hansara løn var kr. 65 um mánaðin. Jóan Petur

sveimandi í sínum hugsjónum. Tað var hann kanska ikki einsamallur um. H.P. Hansen kallaði tveir av sínum synum Karl Marx Hansen! Teir doyðu báðir smáir.

Men greiðir H.P. Hansen frá: “Jeg advarede dem mod de stærke Ord og Udfald mod anderledes tænkende. Jeg lovede at holde et offentligt Møde før min Afrejse fra Øerne.”

Vitjaði eisini Rytter og Skaalum

Tann 14. juli er H.P. Hansen til morgunmat hjá Rytter amt-manninum, saman við Andrass Samuel-sen. Teir tosaðu um pol-itik og kríggj, sum var sera aktuelt hesa tíðina í 1915. Eisini vitjaði hann “Redaktør Skaalum” á Dimmalætting. Kona Skaalum var “meget intelligent og kender gennem Aviser og Bøger mange Mennesker i Danmark”.

Dagin eftir fara teir útferð við Beskytteren, har teir vitja á stóru Dímun og eru inni hjá bóndanum. Har eru 36 neyt, av hesum 25 mjólkineyt og 1600 seyðir. Eisini er nógvur fuglur. Triggir “ældre kvindelige Fattiglemmer” royta lomviga. Tær kunnu royta 100

ir, men so hvørt hesir doyðu, kom eingin fyri teir.

Vitjan í Suðuroy

Síðani var vitjað í Hvalba. Her var farið á flot og finga teir tvær balj-ur “af de dejligste Fladfisk” sum vigaðu upp til 4-5 pund.

So var farið til Tvøroyri. Har var millum annað tosað við umboð fyri kolamenninar, Óla Mortensen, og “skibsbygger Nolsøe”, sum var limur í kommunustýrinum.

Eisini helt Hans Peter eina sam-komu fyri arbeðsmenninar. Hann greiðir frá:

Der er kommen ca. 30 Menn-esker til stede, og jeg holder et lille Foredrag for dem om Atbejder-klassens Maal. Formanden takkede for Foredraget. Han udtalte, at vist nok 1/3 af Øens Befolkning var Socialdemokrater.

Arbeðsmannafelagið Fylking á Tvøroyri var júst tá stovnað, og tí hevur ein slíkur gestur verið vælkominn. Eisini er tað áhugavert, at mett verður um undirtøkuna javnaðarflokkinum á Tvøroyri 10 ár, áðrenn flokkurin var stovn-aður.

17. juli vitjar H.P. Hansen sýslu-mannin, Oliver Effersøe, sum var

Vitjað var m.a. í Skúvoy.